

Годината на Менделеев

в българските училища

По решение на Европейската асоциация на химиците (EuChemS) и Международния съюз по чиста и приложна химия (IUPAC), годината 2019 бе обявена за международно честване на 150-та годишнина от публикуването на Периодичната таблица на химичните елементи и 185 години от рождението на нейния създател Дмитрий Иванович Менделеев. В България Менделеев е особено популярен и това предизвика вълна от празнични мероприятия – както сред професионални-

те химици, така и с ученици и студенти.

В тях се включиха както професионални организации, така и образователни институции – университети и училища. Списание „Природа“, през цялата година публикува научно-популярни материали, посветени на юбилея на Менделеев и Периодичната таблица, а сега – в края ѝ, ще представи накратко и основните прояви в училища и университети, в които са се родили и оригинални форми за изява на ученическото творчество.



Живата Менделеева таблица от въздуха

Съюз на химиците в България

г-р Александра Камушева член на УС на СХБ

Съюзът на химиците в България, който обединява българските химици и учителите по химия, реши на 8 май 2019 г. който е традиционен Празник на химията в България, да се проведе тържествено честване на 150-та годишнина от публикуването на Периодичната таблица на химичните елементи и 185 години от рождението на нейния създател Дмитрий Иванович Менделеев. Ученици под ръководството на своите учители взеха активно участие в провеждането на празника. Изявяваха се в следните категории – модел/постер; презентация; есе; стихотворение или видеоклип, по една от темите:



Категория модел/постер, първа възрастова група: ГРАМОТА за най-малките участници в тази категория – Славена Коева, Константин Тодоров, Сияна Кръстева, Самуил Кирилов, Михаил Тодоров, Кристиан Динев, Виктория Димитрова и Андрей Милушев, 5 клас, ЧОУ „Образователни технологии“ (София) с ръководител д-р Гая Петрова

1. Приноси на Дмитрий Менделеев за науката;
2. Учени, допринесли за структурирането на Периодичната таблица;
3. История на химичните елементи, тяхното значение и приложение в живота;
4. Химичните елементи – минало, настояще и бъдеще.



Категория презентация: ПЪРВО МЯСТО за Цветелина Драганова и Каролина Нейкова, 9 клас, 31 СУЧЕМ „Иван Вазов“ (София)

Учениците (313 участника от 72 училища) изложиха своите модели/постери в зала 4 на Федерацията научно-техническите съюзи. Експертни комисии разгледаха и оцениха представените материали в две възрастови групи: от 5 до 8 клас и от 9 до 11 клас.

Първи награди получиха ученици от: СУ „Максим Райкович“ (Дряново), 31 СУЧЕМ „Иван Вазов“ (София), ПГ „Проф.

г-р Асен Златаров" (Видин), ЕГ „Христо Ботев" (Кърджали), СУ „Христо Ботев" (Горна Малина), от Професионална гимназия по телекомуникации (София), ОУ „Иван Вазов" (Горна Оряховица), IS Увекинг (София).

Всички участници получиха сертификати за участие, а наградените ученици – грамоти и подаръци. Беше раздаден награден фонд общо от 1000 лв., пре-

доставен от Съюза на химиците в България и Дружеството на учителите по химия.

Категра Химия на ЮЗУ „Неофит Рилски" – Благоевград

Гл. ас. Д-р Магдалена Щекерлийска

На 22 април 2019 г. в Университетски център „Бачиново" бе проведен Ден на химията. В събитието, организирано от катедра „Химия" и с участието на Съюза на химиците в България и РУО-Благоевград, се включиха ученици от Благоевградска и Кюстендилска област, студенти и преподаватели.

Бяха проведени конкурси за учениците в следните категории свързани с темата на празненството:

1. Ръчно изработени модели и постери;
2. Мултимедийни презентации;
3. Уебсайт – ученическа деговерсия;
4. Литературна творба – есе или стихотворение.

В тях бяха представени над 80 материала, изработени от 150 ученици от Благоевград, Кюстендил, Петрич, Сандански, Разлог, Гоце Делчев, с. Гърмен, с. Долно Дряново. Гергана Георгиева и Симона Бояджиева от 10г клас на



Част от представените постери в зала Бачиново

Езикова гимназия „Акад. Любимил Стоянов“ Благоевград получи специалната награда в категория „Мултимедийна презентация“ на тема „Значението на атомите на химичните елементи за живота ни“.

Всички участници в конкурсите получи сертификати за участие, а победителите и дипломи. Награди получи не само ученици от училищата в Благоевград и Кюстендил, но и от по-малките населени места. Това показва, че учителите успешно използват извънкласната работа за повишаване на интереса на учениците към химията и другите природни науки, както и за обогатяване на знанията и уменията им, необходими за бъдещата реализация.

Жива периодична таблица

гл. учител Антонета Хинева,
МГ „Д-р Петър Берон“, гр. Варна

В МГ „Д-р Петър Берон“, гр. Варна е създаден клуб „Менделеев“, който е генератор на идеи, свързани с химията. Тази година бе твърде наситена с негови събития:

- Откриване на годината на периодичната система на 8 февруари - рожденият ден на Менделеев с презентация за живота и делото на учения и конкурс за двойник на Менделеев;

- Разработка на настолна игра, свързана с ПС;

- Преплитане на творчеството с науката – конкурс за литературна творба и рисунка;



На празненството бяха показани и забавни експерименти

- Разработка и изготвяне на „Жива периодична система“.

Събитието „Жива периодична система“ започна се с разработката на образователни карти, които учениците след това гържах в ръце. Всеки ученик получи индивидуална задача да подготви информация за определен елемент от ПС и да помести информацията на предварително разработен шаблон. За някои елементи учениците трябваше да събират късчета откъслечна информация, а за други – да подбират ценното измежду цяло море. Учениците се справиха успешно и попълнените карти бяха качени в платформата Classtroom. По този начин учениците навлязоха по-дълбоко в тайните на волшебната наука, наречена Химия и споделиха получената информация с другите ученици.

На 10 май, Деня на химика, се навършиха и 135 години от създаването на Математическа гимназия „Д-р Петър Берон“, гр. Варна. По инициатива на клуб „Менделеев“ възпитаници на гимназията, заедно с техните преподаватели изградиха внушителна „Жива периодична система“ на Парк-паметника на Бъл-



Живата Менделева таблица от земята

гаро-съветската гружба във Варна. Събитието беше заснето с дрон. Участниците в инициативата бяха облечени с цветни тениски за различните видове елементи, за да пресъздадат Менделеевата таблица такава, каквато я познаваме на хартия.

Главен спонсор на инициативата бе „Девня Цимент“. Антоанета Хинева, преподавател по химия и главен организатор, поднесе специално изработена торта от картон с химичните елементи, в която се криеха бонбони в знак на благодарност за подкрепата.

Според участниците в проявата, това отбелязване на юбилея на периодичната таблица е Световен рекорд, който заслужава да бъде включен в книгата на Гинес. Клипчето, което беше направено за честването, бе представено на научен форум в Санкт Петербург през лятото. Събитието е отбелязано и в международния сайт на периодичната система <https://www.iup2019.org>.

Изводи:

Представените материали, а и данните от проведените в грузи градове и училища празненства, посветени на 150-та годишнина от публикуването на Периодичната таблица на химичните елементи и 185 години от рождението на ней-

ния създател Дмитрий Иванович Менделеев дават основание да се направят някои изводи и заключения. Оригиналните идеи, използвани при представянето на постерите, макетите, моделите и презентациите спомагат за по-добро онагледяване на учебния процес и показват усърдната работа на учителите по химия, свързана с усвояване на ключови компетентности, повишаване на интереса на учениците към химията и утвърждаването ѝ като водеща научна дисциплина. Химията е вдъхновяваща за учениците и с помощта на изразните средства на литературата и изкуството – чрез есета, стихотворения и видеоклипове. С тяхна помощ химията се представя в група светлина – красива, изящна и звездна. Всички тези прояви и постижения са плод на всеотдайния и безкористен труд на учителите по химия, които посвещават свободното си време на своите възпитаници и ги мотивират да продължат заниманията си в областта на химията, а защо не тя да стане и тяхна професия. ■

Редакцията на списание „Природа“ с удоволствие ще публикува и други съобщения, посветени на ученически мероприятия, свързани с усвояването на знания по природните науки в средните училища.